

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef

Nazwisko: Cieszko

Miejsce urodzenia: Lida

Data urodzenia: 11-12-1908

Imię ojca: Piotr

Imię matki: Malwina

Znany/a też jako: Aleksander Zdanowski

urodzony/a 11- 12-1908 Wilno

Imiona rodziców: Piotr Irena

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta kontrolno-śledcze prowadzone od 11.02.1945 do 25.02.1945 przez Wydz. Śledczy WUBP w Warszawie w sprawie Józefa Cieszko - szefa II oddziału wywiadu i kontrwywiadu okręgu „Białowieża”. Śledztwo (219/45) wszczęto 11.02.1945 na mocy postanowienia oficera śledczego WUBP w Warszawie. Postanowienie oficera śledczego WUBP w Warszawie o zastosowaniu wobec Józefa Cieszko aresztu tymczasowego wydano 11.02.1945. W rzeczywistości został aresztowany w grudniu 1944. Został przesłuchany w charakterze podejrzanego 13.02.1945. Zeznał, że w listopadzie 1940 dowiedział się od kolegi o rozkazie zobowiązującym oficerów zawodowych do wstępowania do tajnych organizacji wojskowych. W związku z tym, wstąpił do ZWZ. Przysięgę złożył na ręce „Żegoty” i „Jelity”, otrzymał pseudonim „Wolicz”. Pracował w wywiadzie wojskowym w charakterze „ewidencjonisty obszaru warszawskiego”. Po przekształceniu ZWZ w PZP, a następnie w AK, został szefem II oddziału wywiadu i kontrwywiadu okręgu „Białowieża”. W toku prowadzonej sprawy ustalono, że Józef Cieszko „po zatrzymaniu przez władze wojskowe sowieckie d-cy grupy operacyjnej Wschód »Szeligi« dnia 6 sierpnia 1944 r. i kilku oficerów sztabu Białowieża, udał się do Świdra, gdzie spotkał się z »Cyrusem« szefem sztabu, »Liwcem« szefem saperów, »Belzą« płatnikiem i łączniczkami »Nelą« i »Izą«. Szef łączności sztabu Białowieża »Danka« nawiązał łączność między »Janczarem« a nim i innymi członkami A.K. przebywającymi w Świdrze. Na wezwanie »Janczara« stawił się z »Belżą« na odprawę do »Janczara«, na której to »Janczar« oświadczył o tem, że jest rozkaz dowództwa A.K. nadal pracować konspiracyjnie, i że jest mianowany komendantem podokręgu Białowieża. »Lubart« otrzymał rozkaz odtworzenia wywiadu w obwodach. Po powrocie z Siedlec wraz z »Cyrusem« opracował instrukcję wywiadu »W«, którą przesłał »Janczarowi« dla zatwierdzenia i odesłania po obwodach. Na skutek rozmowy jaką miałem z »Janczarem«, komendanci obwodów nadsyłali mi wiadomości o stanie ludzi z wywiadu w obwodach. Z powodu braku ludzi z wywiadu, pracę wywiadowczą nie postawiono na odpowiedni poziom, za co »Lubart« dostał naganę od »Janczara« i na skutek tejże wystosował pisma do obwodów, w których przypomniał o nadesłaniu raportów sprawozdawczych dając przy ten odpowiednie wskazówki. Dnia 24 grudnia 1944 r. napisał meldunek sprawozdawczy, w którym donosi o aresztowaniu członków A.K., o tym kto przeprowadza aresztowania i jaką używa przy tym metodę. Raport ten »Janczarowi« nie doręczył. Wiedział o istnieniu radiostacji w powiecie Mińsk-Mazowiecki, do której pomagał w dostarczeniu prądnicy. Wiedział również, że »Janczar« posiadał aparat odbiorczy. Do służby w Wojsku polskim nie zgłosił się, mimo że powinien był się zgłosić, jako oficer zawodowy, ponieważ nie chciał łamać przysięgi, którą złożył w A.K.". Tego samego dnia został ponownie przesłuchany i przyznał się do przynależności do konspiracyjnych struktur AK. Śledztwo zostało zamknięte postanowieniem z 16.02.1945 przekazaniem sprawy do Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Warszawie. Aktem sporządzonym 19.02.1945 przez Podprokuratora Wojskowego Garnizonu Warszawskiego (R.Śl. 129/45), Józef Cieszko został oskarżony m.in. o „aktywizację działalności wywiadu i kontrwywiadu związku AK, dążącego do obalenia demokratycznego ustroju Państwa polskiego i reprezentującego ten ustrój PKWN”. Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie (G.129/45) z 21.02.1945, Józef Cieszko został uznany winnym zarzucanych mu czynów. Skazano go na karę śmierci, pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek całego mienia. Tego samego dnia Józef Cieszko wystosował prośbę o ulaskawienie do Naczelnego Wodza Wojska Polskiego. Po opinii Naczelnego Szefa Sądownictwa Wojennego, według której skazany nie zasługiwał na łaskę, Naczelnym Dowódcą Wojska Polskiego 31.02.1945 zatwierdził wyrok. Wyrok wykonano 25.02.1945 przez rozstrzelanie. W aktach Józef Cieszko figuruje pod nazwiskiem Aleksander Zdanowski.

IPN BU 0259/10 (252/III), IPN BU 01236/59 (194/3) mikrofilm, IPN BU 0207/179 (608/III), IPN BU 01568/180 (608/3) mikrofilm.

Akta nadzoru (R.Śl. 129/45) prowadzone od 11.02.1945 do 21.02.1945 przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową w Warszawie. Józef Cieszko został aresztowany na mocy postanowienia oficera śledczego Warszawskiego WUBP w Pradze z 11.02.1945. Do 1939 był oficerem zawodowym wojska polskiego. W listopadzie 1940 wstąpił do Związku Walki Zbrojnej, w którym działał pod pseudonimem „Wolicz” jako szef sekretariatu II oddziału wywiadu i kontrwywiadu warszawskiego, wschodniego podokręgu. Takie same stanowisko zajmował od 01.04.1945 w Polskim Związku Powstańczym. W AK Józef Cieszko pod pseudonimem „Lubart” został mianowany szefem II oddziału wywiadu i kontrwywiadu podokręgu „Białowieża”. 26.07.1944 na rozkaz komendanta „Białowieży”- pułkownika „Szeligi”, udał się na teren powiatu mińsko-mazowieckiego w celu przeprowadzenia akcji „Burza”. Po aresztowaniu „Szeligi” udał się do miejscowości Świder, gdzie nawiązał kontakt z członkami sztabu podokręgu „Białowieża”. We wrześniu 1944 w Siedlcach odbyła się odprawa kierowników podokręgu, na której komendant wschodniego podokręgu psued. „Janczar” ogłosił, że z rozkazu „Bora”, AK uznaje PKWN za organ samozwańczy i pozostaje wierna rządowi londyńskiemu. Wydał rozkaz „zakonspirowania się, przygotowania sił, sabotowania PKWN i jego przedsięwzięć oraz przygotowania gruntu dla rządu londyńskiego”. Józef Cieszko otrzymał rozkaz prowadzenia wywiadu i kontrwywiadu „w ten sam sposób, jak za czasów okupacji niemieckiej”. W związku z tym zadaniem, Zdanowski wydał instrukcję organizującą pracę wywiadu i kontrwywiadu. Aktem sporządzonym 19.02.1945 przez podprokuratora Wojskowego Garnizonu Warszawskiego został oskarżony o to, że: „W okresie od sierpnia do grudnia 1944 r. już po wyzwoleniu wschodnich powiatów województwa warszawskiego przez Armię Czerwoną i Wojsko Polskie, na tych terenach aktywizował działalność wywiadu i kontrwywiadu AK, dążącego do obalenia demokratycznego ustroju Państwa Polskiego i reprezentującego ten ustrój PKWN, wydał instrukcję do komendantów II oddziału obwodów, polecając w niej zebranie dokładnych danych personalnych o przedstawicielach władz cywilnych, wojskowych i organów bezpieczeństwa publicznego, wyjaśnienie wpływu Rządu Radzieckiego na PKWN, zbadanie nastrojów w społeczeństwie polskim, Wojsku Polskim i stosunku do PKWN, zdobycie danych o pracy kolei, poczty, przemysłu, szkół, zapewnienie bezpieczeństwa członkom AK, celem przedsięwzięcia odpowiednich środków, co było przygotowaniem akcji terrorystycznej. W dniu 10.12.1944 wydał dodatkowy rozkaz do instrukcji, polecający dokładne wypełnienie tejże instrukcji. W grudniu 1944 organizował pracę radiostacji AK, przekazując swemu zastępcy »Ulowi« prądnicę. Wreszcie przez cały czas swej działalności uchylał się od służby w Wojsku Polskim, do której był obowiązany jako oficer zawodowy, postępując zgodnie z instrukcjami dowództwa AK”. Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie (Rw. 128/45, G.129/45) Józef Cieszko został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w Warszawie 25.02.1945 przez rozstrzelanie. W aktach Józef Cieszko figuruje pod nazwiskiem Aleksander Zdanowski.

IPN BU 905/852.

Materiały administracyjne Biura „C” MSW w Warszawie zawierające kwestionariusze osobowe na członków podziemnych organizacji: AK, WiN, NRO (Narodowy Ruch Odrodzenia), NOW (Narodowa Organizacja Wojskowa), NZW, DSZ, OP (Organizacja Polska), SN, SL, sporządzone w latach 1974-1965. Kwestionariusze obejmują osoby o nazwiskach od litery L do Z. W aktach Józef Cieszko, pseud. „Wolicz”, „Jordan”, „Lubart, figuruje pod nazwiskiem Aleksander Zdanowski. Dotyczący go kwestionariusz osobowy na członka nielegalnej organizacji AK został sporządzony 09.04.1974. Do grudnia 1944 na terenie Świdra i Kałuszyna brał czynny udział w organizacji AK. Był szefem II oddziału wywiadowczego okręgu warszawskiego. We wrześniu 1944 wydał instrukcję do komendantów obwodów polecając w niej zbieranie dokładnych danych o przedstawicielach władz cywilnych, wojskowych i organów bezpieczeństwa. Zobowiązany przysięgą władz AK, jako oficer w stopniu kapitana, „uchylał się od służby wojskowej w Wojsku Polskim”. 26.12.1944 został zatrzymany. 21.02.1945 został skazany na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie. Wyrok wykonano 25.02.1945.

IPN BU 0423/7103.